Dinî Değerleri, Geleneğe Duyarlılığı ve Metafizik Anlayışı Öne Çıkaran Şiir - 1

1. Rasim Özdenören, Erdem Beyazıt ve Mehmet Akif İnan'la Maraş Lisesinde başlayan arkadaşlıkları Diriliş, Edebiyat ve Mavera dergilerinde sürdü. 1967'de haftalık Yeni İstiklal gazetesinde yayımlanan şiirlerini ilk kitabı" İşaret Çocuklar"ına aldı. 1973'te ikinci kitabı "Yedi Güzel Adam" çıktı. Kalbi binlerce Müslüman yürek için atıyordu ve sesleniyordu tüm kalbiyle olanlara: "Bir kalbiniz vardır, onu tanıyınız." Yazdığı bir çift mısrada "Bir şair olmak isterdim / İslam haritasında" diyordu. Tüm benliğini inancı uğruna harcamak istiyordu. Gâh Afganistan'ın gâh Filistin'in gâh Beyrut'un hüznü oturmuştur o nahif şairin içine.

"Yanakları, saçları, gözleri yanmış,
Zehirli gaz bombaları
Yılan gibi sokmuş, yalamış gövdelerini
Ağızları, küçücük dilleri yanmış
Bütün Beyrut sapsarı olmuş."

dizelerinde zulüm altında ezilen mazlumların yanında atan bir kalp olmayı kendine has duyarlılığıyla dile getirmiştir.

Bu parçada sözü edilen şair, aşağıdaki şiir akımlarından hangisinin temsilcileri arasında yer alır?

A) Divan edebiyatı
B) Millî Edebiyat
C) Mistik şiir
D) Toplumsal gerçekçi
E) II. Yeni

2. Mistik akım bu şairde çok çarpıcı olarak görülür. Doğu dinleri ve felsefesini çok iyi bilen, gerçeği bunlar vasıtasıyla aşmaya çalışan şairin şiirleri varlığın derinliğine inen ve insanı asırlardan beri geliştiren tarih ve medeniyetin içinde ele alan "kültür şiiri"dir. Bu şiir, bütün kâinatı karar ve okuyucuda garip, zengin, karışık izlenimler bırakır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerden hangisi sözü edilen şaire ait olabilir?

A) an gelir
paldır küldür yıkılır bulutlar

B) 1902'de doğdum
doğduğum şehre dönmedim bir daha

C) gece başladı mı bir yerde
ağır kurşun bulutlar iner üzerime

D) iyilikler dolu yüreğin var
rahmetler taşıran

E) bir güldür severken kırmızı
bir güldür çocuk kahkahalarında

3.

I

Dediler: "Veda Tepeleri üstünden
Üzerimize ayın on dördü doğdu
Şükürler olsun, şükürler olsun
Bize vacip oldu, şükretmek
Şükürler olsun..."

II

inanınca duanın gücü artar
tutsaklık eridi
bir akımdır geçen yüreğimden
en uzaktaki bir Müslüman'ın yüreğine

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dizelerin ortak özelliğidir?

A) Dinî bir duyarlığın anlatılması
B) Millî değerlerin ön plana çıkarılması
C) Toplumsal problemlerin işlenmiş olması
D) Konudan çok, dil ve üsluba önem verilmesi
E) Batı kültür ve medeniyetinin etkilerinin görülmesi

4. - - - -

Bu dizeler, ondaki aşkın boyutunun gelip dayandığı noktaları, aşkın dönüşüp sonsuz olanla kurduğu bağlantıları işaret eder. Sanat için tasavvufi aşkın da gerekli olduğunu söyleyen şair, hayatının mihenk taşlarının en önemlisini, mümin kalbinin nefes aldığı gerçek mekânları gösterir bize.

Bu parçaya göre boş bırakılan yere, aşağıdaki dizelerin hangisi getirilmelidir?

A) Nerede bulabilsem seni
Yetişip dizüstü düşebilsem eteklerine

B) Benim sevdiğim dilberin
Gönlü çelik, bağrı taştır

C) Bu akşam sonbahar ne kadar serin
Geceyi hasretle bekliyor zaman

D) Masamda düşünen eski lambayı
Yakmayın, odamız karanlık dursun.

E) Gök mavi mavi gülümsüyordu,
Yeşil yeşil dallar arasından

5. İlk iki kitabını birlikte yayımlarken "Sidharta" şiirinin nakaratı "om mani padme hum"u, kitabına ad olarak uygun bulur. Bunda, şiirinin gördüğü ilgi ve şaire sağladığı ün, etkili olmuştur. Bu yeni adla yerelden evrensele geçtiği söylenebilir. "Om Mani Padme Hum"da çoğalmanın coşkusu vardır. Bunu, bir söyleşide "Her dakika yeniden doğuyoruz. Hakikat diye bir şey varsa eğer, ona varılmaz. Çünkü her dakika değişiyor, dağılıyor. Buldum, diye rahat etmek yoktur." sözleriyle belirtir. Buradaki arayışta tedirginlik değil, yenilenme bilinci belirleyicidir. Budizm'de bir dua olan "Om mani padme hum" sözü istekten arınarak özgürlüğe ulaşmış ruhu işaret eder ve "nilüfer çiçeğinin içindeki mücevher" anlamına gelir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç
B) Asaf Halet Çelebi
C) Cahit Zarifoğlu
D) Mehmet Akif Ersoy
E) İsmet Özel

6. Sâhipsiz olan memleketin batması haktır,
Sen sâhip olursan bu vatan batmayacaktır.
Feryâdı bırak, kendine gel, çünkü zaman dar…
Uğraş ki: telâfi edecek bunca zarar var.
Feryâd ile kurtulması me'mûl ise haykır!
Yok, yok! Hele azmindeki zincirleri bir kır!
'İş bitti… Sebâtın sonu yoktur!' deme, yılma.
Ey millet-i merhûme, sakın ye'se kapılma.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi <u>vurgulanmamıştır</u>?

A) Mücadele
B) Gayret
C) Ümit
D) Hayal
E) Sabır

7. Müslüman mülkünü her yerde felâket vurdu…
Bir bu toprak kalıyor dînimizin son yurdu!
Bu da çiğnendi mi, çiğnendi demek şer'-i mübîn,
Hâk-sâr eyleme yâ Rab, onun olsun… Âmin!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Ulama yapılmıştır.
B) Düz kafiye kullanılmıştır.
C) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Yarım kafiye kullanılmıştır.
E) Bir manzumeden alınmıştır.

8. "Ne gördün, şarkı çok gezdin?" diyorlar. Gördüğüm: yer yer
Harap iller; serilmiş hanümanlar; başsız ümmetler;
Bükülmüş beller; incelmiş boyunlar; kaynamaz kanlar;
Düşünmez başlar; aldırmaz yürekler; paslı vicdanlar;
Örümcek bağlamış, tütmez ocaklar; yanmış ormanlar;
Ekinsiz tarlalar; ot basmış evler; secdesiz başlar;
"Gaza" namıyla dindaş öldüren biçare dindaşlar;
Geçerken, ağladım geçtim; dururken, ağladım durdum;
Duyan yok, ses veren yok, bin perişan yurda başvurdum.

Bu parçaya hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Korku
B) Pişmanlık
C) Yalnızlık
D) Hüzün
E) Kızgınlık

9. Orhan Okay'ın üç devreden geçmiş olarak değerlendirdiği - - - -, 1936'dan sonra uzun bir suskunluk döneminin ardından "Sonsuzluk Kervanı"nı (1955) yayımlar. Bu şiirlerinde o artık dinî değerleri öne çıkaran, mistik bir şairdir. 1973'te de Hazret-i Muhammed'in hayatını kon alan "Es-selâm" yayımlanır. Şiirlerindeki mistisizm, geleneğe bağlılık, trajik söyleyiş, şekil bakımından kusursuzluk; onun, şiirimizdeki yerini belirleyen önemli özellikleridir. Aşağıdaki dörtlükte onun bu özelliklerini görmek mümkündür:

Her şey, her şey şu tek müjdede;
Yoktur ölüm, Allah diyene
Canım kurban, başı secdede,
İki büklüm, Allah diyene

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki isimlerden hangisi getirilmelidir?

A) Mehmet Akif Ersoy
B) Necip Fazıl Kısakürek
C) Erdem Beyazıt
D) İsmet Özel
E) Ebubekir Eroğlu

10. Ah yetiş çocukluğunda çobanlık eden
Yetiş toprağın yeni mayalanmasına
Yetiş mağaranın ışımasına
Yetiş ayı ikiye bölen parmaklarıyla
Yetiş büyük armağancım
Oruç armağancım namaz armağancım

Bu dizelerde ahenk özellikle aşağıdakilerin hangisiyle sağlanmıştır?

A) Ölçü
B) Redif
C) Kafiye
D) Durak
E) Sözcük tekrarları

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.